

Lahden seudun jätelautakunta

Päätöspäivämäärä 01.02.2024 § 4

Lahden kaupunki, Lahden seudun jätelautakunta, 01.02.2024

§ 4

Salpauksen hakemus poiketa velvollisuudesta luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon

4797/11.05.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

jätehuoltopäällikkö Tiia Yrjölä 044 416 3634

Päätös

Lautakunta jätti asian käsittelemättä esittelijän peruutettua päätösehdotuksen.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Jätelautakunta päättää, että Salpauksen tulee luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon ja jätelain 42 § mukaista poikkeusta ei myönnetä.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa esittelijä peruutti päätösehdotuksen. Puheenjohtajan ehdotuksesta lautakunta päätti yksimielisesti jättää asian käsittelemättä esittelijän peruutettua päätösehdotuksen.

Perusteluosa

Tiivistelmä

Koulutuskeskus Salpaus hakee jätelain 42 § mukaista poikkeusta luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon. Poikkeus ei voi koskea vain jätteenkuljetusta, vaan se koskee jätteenkuljetusta ja jätteenkäsittelyä.

Jätteen haltija voi hakea poikkeusta luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon. Poikkeus voidaan myöntää, jos se on kokonaisuutena arvioiden perusteltua kiinteistön jätehuollon järjestämiseksi ja johtaa etusijajärjestyksen toimeenpanon kannalta vähintään yhtä hyvään lopputulokseen eikä siitä aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle eikä terveydelle. Päätös tehdään määräajaksi enintään viideksi vuodeksi. Vapautuksen saaneen jätteen haltijan on annettava tietoja vuosittain kunnan jätehuoltoviranomaiselle toiminnassa syntyneen jätteen lajista ja määrästä sekä jätteen toimituspaikoista ja käsittelytavasta.

Kuntien ja niiden jätelaitosten kannalta on järkevää säilyttää yhdyskuntajätehuollon tehtävä kokonaisuutena kustannustehokkaan jätehuoltojärjestelmän mahdollistamiseksi.

Perusteluosassa esitetyn mukaisesti jätelain 42 § edellytykset eivät täyty Salpauksen kiinteistöillä ja jätelain 42 § mukaista poikkeusta ei voida myöntää.

Salpauksen hakemus

Koulutuskeskus Salpaus on hakenut 16.10.2023 jätelain 42 § mukaista poikkeusta luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon.

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymällä on kilpailutuksen kautta vuonna 2022 solmittu määräaikainen sopimus jätehuollon järjestämisestä nykyisen yksityisen palveluntarjoajan kanssa. Koulutuskeskus Salpaus hakee poikkeamislupaa sopimuskauden (1.8.2022-31.7.2025) ja sopimukseen sisältyvien optioiden (1.8.2025-31.7.2027) loppuun (31.7.2027) asti, ja

koskien kaikkia Salpauksen toimintayksiköitä ja kohteita Lahden seudun jätehuoltoviranomaisen toimialueella.

Lisätietopyyntö Salpauksen hakemukseen

Koska hakemuksesta puuttui siihen vaadittavat tiedot, jätehuoltoviranomainen pyysi 27.10.2023 lisätietoina kiinteistöjen tiedot ja miten jätehuolto on siellä järjestetty. Salpaus toimitti lisätietoja 21.11.2023. Tiedoista puuttui edelleen osa ja jätehuoltoviranomainen pyysi Salpausta täydentämään tietoja 8.12.2023. Salpaus lähetti vastauksensa 2.1.2024.

Salpaus ilmoittaa hakemuksessaan seuraavat perustelut (liitteet 1–3).

Kokonaisuutena arvioiden katsotaan olevan perusteltua toteuttaa jätehuolto jätelain 4 luvun mukaisesti:

- Keräilyvälineet sekä tyhjennysten ajoitus ja tyhjennysvälit on räätälöity asiakaslähtöisesti.
- Toiminnan kausiluonteisuus ja tapahtumat.
- Jätekirjanpito ja raportointi yhden toimijan kanavassa.
- Keräysvälineet hankittu nykyiseltä sopimuskumppanilta. Muutos aiheuttaisi myös päällekkäisiä kustannuksia.
- Palveluntarjoajan vaihtuminen tässä vaiheessa aiheuttaisi todennäköisesti huomattavan lisän työmäärään ja muutoskustannuksiin sekä mahdollisesti häiriöitä jätehuollon ja seurannan toteutumisessa.
- Palveluntarjoajan vaihtuminen tai tarkasteltavan jätehuoltokokonaisuuden jakautuminen useamman palveluntarjoajan vastuulle voisi viivästyttää tavoitteiden saavuttamista siirtymäaikojen puitteissa tai muuten ennalta arvioidussa ajassa.

Jätehuollon järjestäminen hakemuksen mukaisesti johtaa etusijajärjestyksen noudattamisen kannalta vähintään yhtä hyvään lopputulokseen kuin kunnan jätehuoltomalli:

- Jätehuoltopalvelun julkisen kilpailutuksen yhteydessä on varmistuttu, että palvelu tilataan vakiintuneelta, ammattimaista ja laitosmaista jätteenkäsittelyä harjoittavalta toimijalta, jolla on asianmukaiset luvat jätteenkeräykseen, -kuljetukseen ja -käsittelyyn.
- Jäte päätyy todistettavasti asianmukaiseen käsittelyyn ja jätelainsäädännön etusijajärjestyksellä tarkoitetulla tavalla hyödynnettäväksi.
- Kaikki jakeet (mukaan lukien vaaralliset jätteet ja SER) on nykyisen toimintamallin puitteissa, ja palveluntarjoajan toimesta, erilliskerättävissä jätteen syntypaikan lajittelujärjestelmän mukaisesti lajiteltuina.

Jätehuollon järjestämisestä hakemuksen mukaisesti ei aiheudu haittaa ympäristölle tai terveydelle

- Jätehuollon järjestäminen Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän kohteissa vastaa jo nykyisellään hyvin sitä, mitä Lahden seudun jätehuoltomääräyksiin on veloitettu. Kiinteistöissä lajitellaan ja erilliskerätään määräysten mukaisia jakeita jo nykyisellään, ja järjestelmää ollaan parhaillaan kehittämässä muun muassa muovien osalta, jotta energiajätteen keräyksestä voidaan luopua siirtymäajan puitteissa.

Salpaus kertoi hakemusta täydentäessään, että valmistautuu parhaillaan sopimusyrityksen kanssa muovinkeräyksen aloittamiseen ja se on tarkoitus aloittaa poikkeusluvan käsittelyn jälkeen. Lisäksi Salpaus kertoi, että nykyisessä kilpailutusmallissa on huomioitu jätteenkuljetus- ja käsittelyvaatimukset.

Salpakierron lausunto (liite 4)

Salpakierto Oy kertoo lausunnossaan, että

- pystyy järjestämään bio- ja pakkausjätteiden jätehuollon Salpauksen toimittamien tietojen mukaisten keräysvälineiden ja rytmien mukaisesti.

Osa tyhjennysrytmeistä tulee muuttaa säännölliseen tyhjennykseen, jotta voidaan varmistua siitä, että tyhjennykset tehdään jätehuoltomääräysten mukaisesti.

- Muutokset jätehuollon palveluihin niin kohdekohtaisesti kuin kuntayhtymän kannalta tarkasteltuna ovat joustavasti toteutettavissa asiakkaan pyynnöstä.
- Salpakerrolla on ollut jo aiemmin toiminnaltaan saman luonteisia kohteita palveluidensa piirissä, joissa on onnistuttu ottamaan huomioon myös toiminnan kausiluonteiset vaihtelut, kuten kesäaika.
- Salpakierron palveluiden hintaan sisältyy käsin siirreltävät astiat. Keräysvälineiden osalta kuntayhtymä voi jatkaa halutessaan keräysvälineiden vuokrausta myös nykyiseltä palveluntarjoajalta tai käyttää omia keräysvälineitään keräyksen järjestämiseen. Kiinteistökohtaisina biojätteen tai kartonki-, lasi-, metalli- tai muovipakkauksien astiatyyppinä voidaan käyttää jätehuoltomääräysten 20 §:ssa mainittuja astiatyyppisiä.

Etusijaisjärjestyksen noudattaminen ja jätehuollon järjestäminen jätehuoltomääräysten mukaisiksi ei vaikuttaisi hakemuksen perusteella vielä toteutuneen, sillä muovipakkausten keräystä ei ole liitteen tietojen mukaan otettu käyttöön vielä yhdelläkään kiinteistöllä.

Jätelain 42 § edellytysten yleinen täyttyminen

Poikkeus voidaan myöntää, jos

- Hakijan esittämä jätehuolto on kokonaisuutena arvioiden perusteltua kiinteistön jätehuollon järjestämiseksi ja
- Johtaa etusijajärjestyksen toimeenpanon kannalta vähintään yhtä hyvään lopputulokseen ja
- Siitä aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle eikä terveydelle.

Päätös tehdään määräajaksi enintään viideksi vuodeksi. Jätteen haltijan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle toiminnassa syntyneen jätteen lajista ja määrästä sekä jätteen toimituspaikoista ja käsittelytavasta.

Ympäristöministeriö linjaa tarkemmin poikkeusperusteista Jopas-oppaassa (YM Jopas opas 2015):

Jätteen haltijan on haettava vapautusta kirjallisesti kunnan jätehuoltoviranomaiselta ja perusteltava hakemus asianmukaisesti. Hakemuksessa on esitettävä riittävät tiedot sen arvioimiseksi, täyttääkö kiinteistön suunniteltu jätehuolto jätelain 42 §:ssä säädetyt edellytykset. Jos hakemus on puutteellinen, kunnan jätehuoltoviranomaisen on pyydettävä hakemukseen tarvittavia lisäselvityksiä ja ohjattava hakijaa hakemuksen täydentämisessä. Hakemukseen on tarpeen mukaan sisällytettävä:

- suunnitelma kiinteistön muun jätehuollon järjestämisestä,
- suunnitelma yhdyskuntajätehuollon järjestämisestä osana muuta jätehuoltoa
- perustelut kriteerien täyttymiselle.

Vapautusta haetaan ja vapautuksen tarve arvioidaan yleensä jätteen haltijan kunkin toimipisteen (kiinteistön) osalta erikseen. Jos jätteen haltija hakee vapautusta useammalle saman jätehuoltoviranomaisen toimialueella sijaitsevalle toimipisteelle, voidaan tarkastelussa ottaa huomioon eri toimipisteiden ja niiden yhteisen jätehuollon kokonaisuus.

Ympäristöministeriön Jopas-oppaan mukaan seuraavien kriteereiden tulee täytyä. Lakia on muutettu Jopas-oppaan julkaisun jälkeen ja lakimuutokset on huomioitu alla olevissa perusteluissa.

- Kiinteistössä syntyvän yhdyskuntajätteen vaihtoehtoinen jätehuoltojärjestely johtaa etusijajärjestyksen toimeenpanon kannalta vähintään yhtä hyvään lopputulokseen kunnalliseen jätehuoltoon verrattuna. Tämä edellytys voi täytyä, jos vaihtoehtoinen käsittely verrattuna kunnallisen jätehuollon tarjoamaan palveluun mahdollistaa yhtä hyvän jätteen synnyn ehkäisyn (tuotteiden uudelleenkäytön edistäminen), johtaa jätteen yhtä hyvään syntypaikkalajitteluun ja kierrätykseen tai kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrään. Tarkastelussa arvioidaan ensisijaisesti etusijajärjestyksen toteutumista kiinteistössä syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollon osalta, mutta myös kiinteistön jätehuollon kokonaisuus voidaan tarkastelussa ottaa huomioon.
- Kiinteistössä syntyvän yhdyskuntajätteen vaihtoehtoinen jätehuoltojärjestely on perusteltua kiinteistön muun jätehuollon järjestämiseksi. Tämä kriteeri voi täytyä esimerkiksi, jos yhdyskuntajäte muodostaa vain vähäisen osan toiminnassa syntyvästä jätteestä ja siitä huolehditaan osana kiinteistön muuta jätehuoltoa; tai jos jätteen haltija ei saa toimintansa kannalta olennaista, riittävän räätälöityä asiakaspalvelua kunnan jätelaitokselta (esim. poikkeukselliseen vuorokauden aikaan tai viikonloppuna tapahtuvat jäteastioiden tyhjennykset, tarpeen mukaan tilattavat tyhjennykset tai muu kunnallisesta jätehuoltopalvelusta poikkeavat tyhjennysrytmi).
- Kiinteistössä syntyvän yhdyskuntajätteen vaihtoehtoinen järjestely ei saa aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Hakemuksessa esitettyssä jätehuoltosuunnitelmassa on osoitettava, että jätteen keräysjärjestelyt kiinteistöllä täyttävät jätelain, -asetuksen ja soveltuvien osin jätehuoltomääräysten vaatimukset.

Myös kuntaliitto on ohjeistanut 42 § hakemusten käsittelyn arviointia. Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan esimerkki poikkeamismahdollisuudesta saattaisi olla sellainen kunnan pieni sivutoimipiste, joka sijaitsee vuokralla

yksityisessä liikekiinteistössä, jossa pääasiassa syntyy elinkeinotoiminnan jätteitä ja jossa kiinteistön omistaja huolehtii jätehuoltopalveluista.

Jätelain 42 § edellytysten täytyminen Salpauksen hakemuksessa

Kuntien ja niiden jätelaitosten kannalta on järkevää säilyttää yhdyskuntajätehuollon tehtävä kokonaisuutena kustannustehokkaan jätehuoltojärjestelmän mahdollistamiseksi. Yleensä ei ole kunnan tai asukkaiden edun mukaista hajauttaa yhdyskuntajätehuoltoa 42 §:n tarkoittamalla tavalla.

Poikkeus voidaan myöntää, jos jätelain 42 §:n edellytykset hakemukselle täyttyvät eikä jätelaitos pysty tarjoamaan vastaavaa palvelua kuin hakemuksessa esitetty vaihtoehtoinen jätehuolto. Salpakierto pystyy tarjoamaan vastaavan jätehuoltopalvelun kuin Salpauksen nykyinen sopimus Kumppani. Salpaus voi myös halutessaan jatkaa nykyiseltä sopimus Kumppanilta tilaamallaan keräysvälineillä, mikäli ne ovat jätehuoltomääräysten mukaiset.

Jätelain 42 § mukainen poikkeus ei voi koskea vain jätteenkuljetusta, vaan se koskee jätteenkuljetusta ja jätteenkäsittelyä. Salpaus kertoo huomioineensa nykyisessä kilpailutusmallissa jätteenkuljetus- ja käsittelyvaatimukset. Tällä hetkellä Salpauksen sekajäte, energiajäte ja biojäte on tuotu Salpakierron vastaanottoon. Tarkemmin ei ole tiedossa, eikä Salpaus tuo vastauksessaan esille, onko Salpauksen sopimusyrittäjä tuonut jätteen vastaanottoon kunnan vastuu jätteenä kuten olisi kuulunut vai yritys jätteenä, jota se ei ole.

Salpaus ei vastauksessaan esitä tarkemmin, minne jätteet toimitetaan käsittelyyn vaan kertoo, että ne on tarkoitus toimittaa palveluntuottajan osoittamiin jätteenkäsittelylaitoksiin. Vastauksen perusteella jää epäselväksi mitä nämä laitokset ovat ja ovatko ne Salpauksen tiedossa. Kun

hakijalle myönnetään jätelain 42 § mukainen poikkeus liittyä kunnan jätehuoltoon, sen tulee kilpailuttaa itse myös jätteenkäsittely ja jätettä ei saa toimittaa Salpakierto Oy:n vastaanottoon.

Jos jätelain 42 §:n mukaista poikkeusta hakevan tahon yhdyskuntajätteet tuodaan kunnalliseen jätehuoltoon esimerkiksi kunnan toissijaisen jätehuoltovelvollisuuden perusteella, ei poikkeuksen myöntämiselle ole perusteita. Tällöin ei poikettaisi kunnan vastuusta vaan siirrettäisiin vain osa palveluketjusta yksityisille jätteenkuljetusyrityksille.

Kuntavastuujätteen siirtymiselle TSV-jätteeksi ei voida myöntää poikkeusta.

Salpauksen kiinteistöjen kaikista jättepisteistä puuttuu muovinkeräys, vaikka se olisi tullut alkaa 1.8.2023. Jätelaki on tullut voimaan 19.7.2021 ja jäteasetus 1.12.2021, joten valmistautumisaikaa on ollut 2 vuotta.

Edellä esitetyn mukaisesti jätelain 42 § edellytykset eivät täyty Salpauksen kiinteistöillä ja jätelain 42 § mukaista poikkeusta ei voida myöntää.

Valitusoikeus kielteiseen päätökseen on Salpauksella ja myönteiseen päätökseen Salpakierto Oy:lla.

Kokouksen oheismateriaalina on Salpauksen hakemuksen ja lisätietojen liitteet.

Sovelletut oikeusohjeet: jätelaki 42 §, 137 §; hallintosääntö, jätelautakunnan delegointimatriisi Päijät-Hämeen jätelautakunta 22.4.2021 § 4.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote: Salpaus, Salpakierto

